

מסורת הש"ס

דחויין למעלה. שעומדות במקומן כסדר אצל כל עשה רואות למעלה:
חדר למטה עלייה למעלה: דקיימן למעלה. בגובה המלח שלא כשאר
בני אדם: וקיימן כסדרן. כלומר ס' והינן^ט עומדות במקומן כסדר אצל
רואה את החדר ואת העלייה (ה) שענין אמת רואה למעלה וענין אמת
רואה למטה: ענינו. תכלול בעינו
דהוה ליה למכתב דק תכלול ואנא
ידענא דלא שייכא אלא בעין: איש
עור. מריבויא דאיש: עור. משמע
שניטלו עיניו ולימנהו כלל: מחסורייתא.
שחפרה מראיתו אצל רואה מקצת:
דק. טייליא מחסרת המראה ואינו
ניטל יל: מנצלנישא. לכן הפוסק
בבבא ובכנס בשחור^ט ואינו מקרא^ט
המראית כלל: משוייתא. שמשונות
בעמדתן כגון למעלה או למטה או
רואה חדר ועלייה כחמת: כהיפוא.
דאינו רואה יא: אפיא מאיש. יא דגני
חורוור והמיס הקצועין כהיותא נינהו
ומפיק להו תנא דכרייתא מאיש: סבי
שמש פני רב יוסף פני שמש. ששונה
את השמש ואינו יכול לראות מקום
שחמה זורחת סס: חד מדידו וחד
מדין. שיש לו עין אחת דומה לעין
אלו הישבין נגדי עין אחת שלי. רב
יהודה היה יושב כנגדו והיו עיניו
משונות: שכנא. שגבינו ארוכין
ושוכבין על עיניו: טרוטום. עגולות:
ולרינוס. עגולות יותר מתרוטום:
דומעות. מעט: דולפות. יותר
מדומעות: טורדות. יותר מדולפות
כמו (משלי טו) דלף טורד: טנא אף
הורין ולפויין והסומין. היו מוס
לדמוורד עיניו יא: והא גבי מומין
סני להו. להאי תומיין מי היו מוס והא
לא פסיל ליה מתיני אלא משום מראית
העין: אישמייר גרדומי. שרשין לא
היו מוס אלא משום מראית העין:

תורה אור השלם

1. או גבן או דק או תביל
 בעינו או גבן או גרף או וקפת או
 מורח אש: וירחא בכ
 2. בי קל איש אשר בו מוס
 לא יקרבו איש עור או פסה
 או תרס או פורע

3. ופרש את האהל
 דמשכן וקפת את מוסה
 האהל עליו מלמעלה
 באשר יא את משה:
 שמוט מ' ט'
 4. עשר אמות ארך הקרש
 וקמה וקצי האמה רחב
 הקרש האקור:
 שמות כו טו

הגהות הב"ח

(א) במשנה הצמם והצמט
 אסרו למעט שאינו קטנת
 והצמט שאינו קטל אמת
 כל נמקט: (א) שם
 התחתינה עופות: (ב) נמי
 שכן מומין ואין מומין קטל
 ואות כ' נמקט: (ד) שם
 דה' אמת וכל אמת הפליטה
 כהחתא עשיו:

לעזי רש"י

טייליא. קרוב על העין
 שמצמצם את הראייה.

רבינו גרשום

א"ע"ג שאינו שוקע כ"כ
 שיכול לבלות ב' עיניו
 כאחת אלא פחות שוקע
 חוד מוס. וקיימן כסדרייהו
 דחיו משותין במקום
 אחד: בעינו. הכתיב או
 תכלול בעינו: דליתתו כלל.
 לעיניה: אבל מחסורייתא.
 שנפתח קצת ממראות עיניו
 כחב רומנא דק והיינו
 מחסורייתא אבל מבליכלתו
 לא. מבלבל לבן שחור:
 אבל בשניווא. שמשוה
 מראה עיניו: כהיותא.
 שאינו רואה כלל: סבי
 בשש. תני רב יוסף
 היינו סני שמש שאינו
 יכול להסתכל בשמש:
 זגרים מחויר רב הונא
 חרא מדיין וחרא מדידהו.
 היינו שעינו אחת בריאה
 דומה לשלשון האחות דומה
 לאותן שענייהם משונות:
 ואקפד רב יהודה. סבי
 שהוא היה כן. וגרם מפני
 הציר: טרוטום. עגולות:
 איגוניו. שנגולו אותו מקום
 שהעין מונח בו: דולפות.
 יותר מדומעות: טורדות.
 שדולפות בלא הפסק. ואיכא דאמרי טורדות שאין יכול לעצום עיניו אלא בטורח גדול למיה. זיור
 דמוורין עיניו: לופין. דנפיש זיפי שריטי עיניו גדולות: והתימן שתמו זיפי. דלית ביה ריטי עינים כלל:

מומין אלו פרק שביעי בכורות

מד.

מחויי רב הונא חד^ט מדידהו. (פ) פירוש רב יהודה שהיה לפניו פ'י
 בקונט' שהיו עיניו משונות ולא פירש צמה היו משונות ור"ת
 מפרש דרב יהודה אריך דזורו הוה דאמר צפרק המפלת (מה דף קד ט:)
 ורב הונא איניש גולא הוה כדאי^ט בןמסכת^ט תעניות פירא דחסדיים
 ומשום הכי לא היו עיניו נכרות קטנות
 כ"כ משל סמס בני אדם אצל משל רב
 יהודה היו נכרות שהיו גדולות הרבה
 ולכן הקפיד רב יהודה והיינו שנינו
 דעינו אחת גדולה ואחת קטנה ואע"ג
 דלא הוי מומא לענין אפוליה עבודה עד
 שמהא גדולה כשל עגל או קטנה כשל
 אוזו מכל מקום אין זה שוה צורעו
 של אהרן: עיינו תרבויות.
 פ"י בקונטרס עגולות כמו כי תרוסה
 פסנהדרין (דף ק) (ק) גבילצנה וזריניות
 פירש בקונט' עגולות יותר מתרוטות
 ומימה כיון דתנא קילמא כ"ש חמירתא
 וכענין זה קשה גבי דמנא דומעות
 דולפות וטורדות דולפות יותר
 מדומעות וטורדות יותר מדולפות
 ושמה אינערין למימני כוליה
 לאשמעינן דלא מיפסלי משום מומא
 אלא משום דלין שוה צורעו של אהרן:

חברו ואחר אומר פ' לי רואה תנו רבנן^ט עור בין סומא בשתי עיניו בין סומא
 באחת מעיניו חורוור והמים הקבועין מונין ת"ל איש עור אמר רבא למה לי
 דכתב רחמנא איש עור דק תכלול בעינו צריכי דאי כתב רחמנא עור משום
 דליתנהו כלל אבל חורוור והמים הקבועין דאיתנהו ביה לא כתב רחמנא איש
 ואי כתב רחמנא איש משום דלא קא חזי כלל אבל מחסורייתא לא כתב
 רחמנא דק ואי כתב רחמנא דק משום דמחסרין אבל מבבליתא לא כתב
 רחמנא תכלול ואי כתב רחמנא תכלול משום דמבבלין אבל משום משניותא
 לא כתב רחמנא בעינו אמר רבא הלכך כל מחמת כהיותא אתיא מאיש
 מחסורייתא מדק מבבליתא מתכלול משניותא מבעינו: סבי שמש: תני
 רב יוסף סני שמש זגדיין מחויי רב הונא חד מדיין וחד מדידהו ואקפד רב
 יהודה מתיבי שכנא^ט שגבינו שוכבים זגדום^ט אחד שחור ואחד לכן תנא
 כל זוגא דלא שוי להדדי זגדום קרי ליה הצירן^ט עיינו תרובות וצירניות
 דומעות דולפות^ט טורדות תנא^ט הודיר והלופין^ט והתמיר זיור דמוור עיניה
 לופין דנפישין זיפיה^ט תמיר שתמו זיפין והני גבי מומין תנו להו והתנן
 שגשרו ריסי עיניו פסול מפני מראית העין לא קשיא הא דאשתיו גרדומי
 הא דלא אישתיו גרדומי: מתני'^ט יעיניו גדולות כשל עגל או קטנות כשל
 אוזו יגופו גדול מאבריו או קטן מאבריו^ט חוטמו גדול מאבריו או קטן
 מאבריו^ט (ב) הצומם והצומע איזוהו צומע כל שאינו קטנות והצומם כל
 שאינו דומות לספוג י'שפתו^ט העליונה עודפת על התחתונה (ג) התחתונה
 עודפת על העליונה הרי זה מום^ט וישגשרו שינוי פסול מפני מראית העין:
גב' אמר רב משה רבינו עשר אמות היה שנאמר^ט ויפירש את האהל על
 המשכן מי פרושו משה רבינו פרושו וכתיב^ט עשר אמות אורך הקרש אמר
 ליה רב שימי בר חייה לרב^ט אם כן עשיתו למשה רבינו בעל מום דתנן גופו
 גדול מאבריו או קטן מאבריו^ט אמר ליה שימי^ט באמה של קרש קאמר:
 חוטמו גדול כו': תנא כאצבע קטנה: הצימם^ט והצימיע: תנא אף^ט הצימח
 לא הו ידעי רבנן מאי צימח שמעו לההוא טייעא דהוה קאמר מאן י' דבעי
 צימח ואישתבא גדיא חזויא^ט אמר רב חסדא עו שאין לה קרנים ורחל
 שיש לה קרנים כשרים לגבי מובה תניא נמי יה הכי יש דברים שהן
 כמומין ואינן (א) כמומין ושוחטין עליהם במקדש אבל לא במדינה
 ואלו הן עו שאין לו קרנים ורחל שיש לו קרנים והצימח והצימם
 והצימיע אמר רב חסדא אמר י' אמימר^ט נטלו קרנות וזכרותן עמהן
 פסולה ואין י' פודין עליהם נטלו מלפיים וזכרותם עמהן י' פסולין ונפרין עליהם
 מיתבי^ט נטלו קרנין ומלפין וזכרותן עמהן י' פסולין ונפרין עליהן לא קשיא
 הא דאיתקור איתקוריה הא דאיגום ודאיגום י' איגומי פסול
 ורמינהו^ט פרה ישקרניה ומלפיה שחוריה יגור תרגמה ועירי מעילוי י' זכרות:
 מתני'

עין משפט גר מצוה

יא א מיי פ"ח מהלכות
 צילח מקדש הלכה ד:
 יב ב מיי פ"ח הלכה ו:
 יג ג מיי פ"ח מהלכות
 אלוסור מונח הלכה ב:
 סמג עשין קא טו"ד סימן
 ע"ט:
 יד ד מיי פ"ח מהלכות צילח
 מקדש הלכה ד:
 טו ה מיי פ"ח הלכה ז:
 טז ו מיי פ"ח הלכה ג:
 זז ח מיי פ"ח הלכה ט:
 יח ט מיי פ"ח הלכה י:
 יט ט' י מיי פ"ח מהל'
 אלוסור מונח הל' ד טו'
 כ ב מיי פ"ח מהלכות פרה
 הלכה ה:

שיטה מקובצת

(א) למטה דחיו עינו: ט' אומר
 כי רואה: א' זגדום שגבינו
 אהרן: ח' הצירן תנא עינו:
 ט' והלופין התימן זיור
 דמוור' ח' והתמיר נמקט:
 ו' זיפיה תומין שתמו זיפיו
 והני גבי מומין תני להו:
 ז' מאבריו הצמם והצמט
 ס"א הצימח והצמט: ט' מום
 ושנטלו שינוי: ט' שימו את
 באמה של קדש קאמינא:
 י' הצימם. ס"א הצימח
 והצמט גמא בני הצימם לא
 הו ידעי רבנן מאי עיניו
 כי וכן גירסת הרמב"ה:
 יא' מאן בעי צימח: י' חזויא
 ו' והצימם. ט' והצימם
 והצמט: י' אמר אבמינו נטלו
 קרנים וזכרותן: ט' ואן
 נפרית עליהן: ט' ענהן
 פסולה ונפרית עליהן:
 ו' נמקטן פסולה ונפרית
 עליהן: י' ודאיגום איגומא
 מי פסלה והצמט ה"ג:
 י' מעילוי זכרותיהו:
 ט' כלומר ואין עומדות:
 ט' ניטל ללל חס"ד:
 ט' רואה ללל חס"ד:
 ט' מאיש דקנתו חורוור
 והמים הקבועין וכתיבתא
 דחיו חורוור נינור:
 ט' עיניו שאינו יכול לנטו
 אלא משטות ע"כ ל"א
 דמקט ופחל כל שעה חס"ד
 ומה"ד דנפישן זיפיה
 שאינן צורות שבת עינו
 חס"ד ומה"ד תמי שאין לו
 שינוי בבת עינו: ט' מה"ד
 והצמט והצמט ה"ג:
 ט' תיבות כבתי מפרש לה
 נמקט: ט' של קרש:
 ט' של קרש: ט' היהת
 גדולה מאד אלא על:
 ט' שאר אבריו יותר:
 ט' חזויא חזויא אנוני:
 ט' קרשים היא שאינה:
 ט' אין נפרית חס"ד:
 ט' בדיקורו איתקוריה
 הקרנים כו' דרב חסדא:
 ט' מאן מפסלה חס"ד:
 ו' שדרן פ"י ר"י שהיה
 יושב לפניו ל' כדאימת
 בפרק בני העיר ואפי'
 שהיה איניש גוצא לא הוי:

רבינו גרשום (המשך)

לא קשיא. ודני דמסיח בתנא
 ברא הא דאישתייר גרדומי
 כלומר אצ"ג דנשתיר עיקורו
 ו' ומתניתין ללא
 אישתיו גרדומי כלל:
 שימי באמה של קרש
 קאמינא. דהוה משה רבנו
 אמות באמותיו שלו
 ו' ו' והא. ומתניתין ללא
 אמות
 ש' כדרך כל אדם שנבנה
 ע' אמות שלו: תנא ע' ד'
 כעובי אצבע קטנה. הא קטן
 או גדול חיי מום: דומות
 לספוג מקובצות ביחד:
 דריא חזויא. שאינו תליות
 ל' למטה: וזכרותן עמה.
 הצמם שבפנים פסולה
 להקריבה: הא דאיגום
 איגומי. דנשתיר מקצת
 מזכרותן אין נפרית עליהן:
 לא תרגמא

פרה אדומה שקרייה שחורות בראשו יגור במנה אותו שחור ותייה כשרה קסבר אף על גב דחקת מזכרותן: לא תרגמא
 זעירי מעילוי דכרותיהו חקך ולא אפסלה: